

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

21. února 2013*

„Občanství Unie — Volný pohyb pracovníků — Zásada rovného zacházení — Článek 45 odst. 2 SFEU — Nařízení (EHS) č. 1612/68 — Článek 7 odst. 2 — Směrnice 2004/38/ES — Článek 24 odst. 1 a 2 — Odchylnka od zásady rovného zacházení, pokud jde o vyživovací podporu při studiu ve formě stipendia nebo půjčky na studium — Občan Unie studující v hostitelském členském státě — Zaměstnání předcházející nebo následující po zahájení studia — Prvotní důvod dotyčné osoby při jejím vstupu na území hostitelského členského státu — Dopad na její kvalifikaci jako pracovníka a na její nárok na stipendium“

Ve věci C-46/12,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtte (Dánsko) ze dne 24. ledna 2012, došlým Soudnímu dvoru dne 26. ledna 2012, v řízení

L. N.

proti

Styrelsen for Videregående Uddannelser og Uddannelsesstøtte,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení M. Ilešič, předseda senátu, E. Jarašiūnas, A. Ó Caoimh (zpravodaj), C. Toader a C. G. Fernlund, soudci,

generální advokát: Y. Bot,

vedoucí soudní kanceláře: C. Strömholm, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 28. listopadu 2012,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za dánskou vládu V. Pasternak Jørgensen a C. Thorningem, jako zmocněnci,
- za norskou vládu E. Leonhardsenem, M. Emberlandem a B. Gabrielsen, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi D. Roussanovem a C. Barslev, jako zmocněnci,
- s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

* Jednací jazyk: dánština.

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 7 odst. 1 písm. c) a čl. 24 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. L 158, s. 77, a opravy Úř. věst. 2004, L 229, s. 35, a Úř. věst. 2005, L 197, s. 34; Zvl. vyd. 05/05, s. 46).
- 2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi p. N. a Styrelsen for Videregående Uddannelser og Uddannelsesstøtte (ředitelstvím pro vyšší vzdělávání a podporu vzdělávání, dále jen „VUS“), týkajícího se toho, že posledně uvedené ředitelství mu odmítlo poskytnout podporu na vzdělávání.

Právní rámec

Unijní právní úprava

Nařízení (EHS) č. 1612/68

- 3 Článek 7 nařízení Rady (EHS) č. 1612/68 ze dne 15. října 1968 o volném pohybu pracovníků uvnitř Společenství (Úř. věst. L 257, s. 2; Zvl. vyd. 05/01, s. 15) stanoví:

„1. S pracovníkem, který je státním příslušníkem členského státu, nesmí být na území jiného členského státu z důvodu jeho státní příslušnosti zacházeno jinak než s tuzemskými pracovníky, jde-li o podmínky zaměstnávání a pracovní podmínky, zejména z oblasti odměňování, propouštění a návratu k povolání nebo opětovného zaměstnání, pokud se stal nezaměstnaným.

2. Požívá stejné sociální a daňové výhody jako tuzemští pracovníci.

[...]“

Směrnice 2004/38

- 4 První, třetí, desátý, dvacátý a dvacátý první bod odůvodnění směrnice 2004/38 stanoví:

„(1) Občanství Unie přiznává každému občanu Unie základní a osobní právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států s výhradou omezení a podmínek stanovených ve Smlouvě a v opatřeních přijatých k jejímu provedení.

[...]

(3) Občanství Unie by mělo představovat základní postavení státních příslušníků členských států při výkonu jejich práva volného pohybu a pobytu. Je proto nezbytné kodifikovat a revidovat stávající nástroje Společenství, které se zaměřují samostatně na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a na studenty a další osoby bez zaměstnání, aby se právo volného pohybu a pobytu všech občanů Unie zjednodušilo a posílilo.

[...]

(10) Při výkonu svého práva pobytu by se však osoby v počáteční fázi svého pobytu neměly stát nepřiměřenou zátěží pro systém sociální pomoci hostitelského členského státu. Proto by právo pobytu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků delší než tři měsíce mělo podléhat určitým podmínkám.

[...]

(20) V souladu se zákazem diskriminace z důvodů státní příslušnosti by se všemi občany Unie a jejich rodinnými příslušníky pobývajících v některém členském státě na základě této směrnice mělo být v oblastech, na něž se vztahuje Smlouva, zacházeno stejně jako se státními příslušníky, s výhradou zvláštních ustanovení výslovně upravených Smlouvou a sekundárními právními předpisy.

(21) Mělo by však být ponecháno na rozhodnutí hostitelského členského státu, zda občanům Unie jiným než zaměstnaným osobám nebo osobám samostatně výdělečně činným a osobám, které získají tento status, nebo jejich rodinným příslušníkům, přizná sociální pomoc během prvních třech měsíců pobytu, nebo u uchazečů o zaměstnání během delšího období, nebo zda těmto osobám před nabytím práva trvalého pobytu přizná podporu při studiu, včetně odborné přípravy.“

5 Článek 3 odst. 1 směrnice 2004/38 stanoví, že se tato směrnice vztahuje na všechny občany Unie, kteří se stěhují do jiného členského státu, než jehož jsou státními příslušníky, nebo v takovém členském státě pobývají.

6 Článek 7 odst. 1 a 3 směrnice 2004/38 zní následovně:

„1. Všichni občané Unie mají právo pobytu na území jiného členského státu po dobu delší než tři měsíce, pokud:

a) jsou v hostitelském členském státě zaměstnanými osobami nebo osobami samostatně výdělečně činnými; nebo

b) mají pro sebe a své rodinné příslušníky dostatečné prostředky, aby se po dobu svého pobytu nestali zátěží pro systém sociální pomoci hostitelského členského státu, a jsou účastníky zdravotního pojištění, kterým jsou v hostitelském členském státě kryta všechna rizika; nebo

c)

— jsou zapsáni u soukromého či veřejného subjektu, akreditovaného nebo financovaného hostitelským členským státem v souladu s jeho právními předpisy nebo správní praxí z prvotního důvodu studia, včetně odborné přípravy, a

— jsou účastníky zdravotního pojištění, kterým jsou v hostitelském členském státě kryta všechna rizika, a prohlášením nebo jiným podobným prostředkem podle své volby ujistí příslušný vnitrostátní orgán, že mají dostatečné prostředky pro sebe a své rodinné příslušníky, aby se po dobu jejich pobytu nestali zátěží pro systém sociální pomoci hostitelského členského státu[...]

[...]

3. Pro účely odst. 1 písm. a) si občan Unie, který již není zaměstnanou osobou ani samostatně výdělečně činnou osobou, ponechává postavení zaměstnané osoby nebo osoby samostatně výdělečně činné v těchto případech:

[...]

d) zahájí odbornou přípravu. Pokud není nedobrovolně nezaměstnaný, může si postavení pracovníka ponechat, pouze vztahuje-li se odborná příprava k jeho předchozímu zaměstnání.“

7 Článek 24 směrnice 2004/38, nadepsaný „Rovné zacházení“, zní následovně:

„1. S výhradou zvláštních ustanovení výslovně uvedených ve Smlouvě a v sekundárních právních předpisech požívají všichni občané Unie, kteří pobývají na základě této směrnice na území hostitelského členského státu, v oblasti působnosti Smlouvy stejného zacházení jako státní příslušníci tohoto členského státu. Právo na rovné zacházení se vztahuje i na rodinné příslušníky, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu a mají právo pobytu nebo trvalého pobytu.

2. Odchylně od odstavce 1 není hostitelský členský stát povinen přiznat nárok na sociální pomoc v prvních třech měsících pobytu nebo případně během delšího období stanoveného v čl. 14 odst. 4 písm. b), ani není povinen přiznat před nabytím práva trvalého pobytu vyživovací podporu při studiu, včetně odborné přípravy, již se rozumí stipendia nebo půjčky na studium osobám jiným než zaměstnaným osobám, osobám samostatně výdělečně činným, osobám ponechávajícím si takové postavení a jejich rodinným příslušníkům.“

Dánská právní úprava

8 Článek 2a odst. 2 a 4 konsolidovaného zákona č. 661 ze dne 29. června 2009 o veřejné podpoře vzdělávání (*Folketingstidende* 2005/2006 L 95, dodatek A, s. 2854) zní následovně:

„[...]

2. Osoby absolvující vzdělávání, které jsou občany Unie nebo příslušníky Evropského hospodářského prostoru [(EHP)], jakož i jejich rodinní příslušníci mohou pobírat veřejnou podporu na vzdělávání v Dánsku a v zahraničí za podmínek stanovených [unijním] právem a dohodou o EHP. Občané členských států Unie a států EHP, kteří nejsou zaměstnanými osobami nebo osobami samostatně výdělečně činnými v Dánsku a jejich rodinní příslušníci mají nárok na podporu na vzdělávání až po pěti letech pobytu v Dánsku. [...]

[...]

4. Ministr školství může přijmout pravidla týkající se nároku cizích státních příslušníků na podporu na vzdělávání pro studium v Dánsku nebo v zahraničí.“

9 Článek 2a odst. 2 konsolidovaného zákona č. 661 byl proveden článkem 67 vyhlášky č. 455 ze dne 8. června 2009 o veřejné podpoře vzdělávání (*Bekendtgørelse* nr 455 af 8. juni 2009 om statens uddannelsesstøtte). Tento článek 67 zní následovně:

„Občanu [Unie], který je zaměstnanou osobou nebo osobou samostatně výdělečně činnou v Dánsku podle právních pravidel Evropské unie, může být přiznána podpora při vzdělávání absolvovaném v Dánsku nebo v zahraničí za stejných podmínek jako dánskému státnímu příslušníkovi. Za ‚zaměstnanou osobu‘ nebo ‚osobu samostatně výdělečně činnou‘ podle pravidel [unijního] práva se rovněž považuje občan Unie, který byl dříve zaměstnanou osobou nebo osobou samostatně výdělečně činnou v Dánsku v případě, že mezi vzděláváním a předchozím zaměstnáním v Dánsku existuje věcná a časová souvislost, jakož i nedobrovolně nezaměstnaná osoba, která ze zdravotních důvodů nebo ze strukturálních příčin na trhu práce vyžaduje rekvalifikaci pro účely zaměstnání v oblasti, která nemá věcnou a časovou souvislost s předchozím zaměstnáním v Dánsku.“

10 Článek 3 vyhlášky č. 474 ze dne 12. května 2011 o právu pobytu cizinců, na které se vztahují pravidla Evropské unie [Bekendtgørelse nr 474 af 12. maj 2011 om ophold i Danmark for udlændinge, der er omfattet af Den Europæiske Unions regler (EU-opholdsbekendtgørelsen)], stanoví:

„1. Občan Unie, který je v Dánsku zaměstnanou osobou nebo osobou samostatně výdělečně činnou, zejména poskytovatelem služeb, má na dánském území právo pobytu po dobu delší než tři měsíce podle čl. 2 odst. 1 cizineckého zákona.

2. Občan Unie, na kterého se až doposud vztahoval článek 1, ale který již není zaměstnanou osobou ani osobou samostatně výdělečně činnou, si ponechává postavení zaměstnané osoby nebo osoby samostatně výdělečně činné:

- 1) pokud je v dočasné pracovní neschopnosti v důsledku nemoci nebo úrazu,
- 2) pokud je občan Unie řádně zapsán jako nedobrovolný nezaměstnaný poté, co byl zaměstnán více než jeden rok a je řádně zaregistrován u příslušného úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání,
- 3) pokud je občan Unie řádně zapsán jako nedobrovolný nezaměstnaný po skončení smlouvy na dobu určitou kratší jednoho roku a je řádně zaregistrován u příslušného úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání,
- 4) pokud je občan Unie řádně zapsán jako nedobrovolný nezaměstnaný poté, co se během prvních dvanácti měsíců stal nedobrovolně nezaměstnaným nebo již není nedobrovolně osobou samostatně výdělečně činnou, a je řádně zaregistrován u příslušného úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání, nebo
- 5) pokud občan Unie zahájí odbornou přípravu vztahující se k dotyčným předchozím zaměstnání nebo je nedobrovolně nezaměstnaný, pokud zahájí jakoukoliv odbornou přípravu.

3. Občan Unie, na kterého se vztahuje čl. 2 body 3 nebo 4, si ponechá své postavení zaměstnané osoby nebo osoby samostatně výdělečně činné po dobu šesti měsíců.

4. Občan Unie, který vstoupil na území Dánska za účelem hledání zaměstnání, má právo pobytu jako uchazeč o zaměstnání po dobu šesti měsíců od data svého příjezdu. Poté má jako uchazeč o zaměstnání právo pobytu po dobu, po kterou je schopen prokázat, že stále hledá zaměstnání a že existují reálné možnosti, že bude zaměstnán.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

11 P. N., občan Unie, jehož státní příslušnost předkládající soud neuvedl, vstoupil na území Dánska dne 6. června 2009.

12 Dne 10. června 2009 bylo p. N. nabídnuto zaměstnání na plný pracovní úvazek v mezinárodní velkoobchodní společnosti.

13 Dne 29. června 2009 mu regionální veřejná správa vystavila potvrzení o zápisu jakožto zaměstnaná osoba na základě článku 3 vyhlášky č. 474.

14 Ze spisu vyplývá, že p. N. o své přijetí na Copenhagen Business School (dále jen „CBS“) požádal před 15. březnem 2009, nejzazším termínem pro zápis, a tedy před vstupem na dánské území.

15 Dne 10. srpna 2009 p. N. požádal o poskytnutí podpory na vzdělávání od měsíce září 2009.

- 16 Dne 10. září 2009 p. N. zahájil své studium na CBS. P. N. proto v rámci svého zaměstnání ve velkoobchodní společnosti podal výpověď, ale následně vykonával jiné zaměstnání na částečný pracovní úvazek.
- 17 Dne 27. října 2009 VUS p. N. informovalo o tom, že jeho žádost o podporu na vzdělávání zamítlo.
- 18 Dne 30. října 2009 podal p. N. u Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtte proti tomuto rozhodnutí žalobu, přičemž uplatnil postavení „pracovníka“ ve smyslu článku 45 SFEU a nárok na podporu na vzdělávání.
- 19 Dne 7. prosince 2009 VUS požádalo regionální veřejnou správu, aby mu oznámila, zda p. N. splňuje podmínky vyžadované k tomu, aby byl považován za pracovníka ve smyslu článku 45 SFEU. Tato správa nejprve v dopise ze dne 11. prosince 2009 uvedla, že p. N. musí být považován za „pracovníka“, pokud jde o období od 29. června 2009 do 10. září 2009. Následně v dopise ze dne 12. dubna 2010 změnila základ pro povolení k pobytu p. N. z postavení pracovníka na postavení studenta z důvodu, že dotyčná osoba na území Dánska vstoupila z prvotního důvodu vzdělání.
- 20 Dopisem ze dne 28. září 2010 postoupilo VUS věc předkládajícímu soudu. V tomto dopise uvedlo, že je třeba za účelem posouzení věci s ohledem na důkazy zohlednit skutečnost, že p. N. na území Dánska vstoupil z důvodu vzdělání, neboť o své přijetí na CBS požádal před svým příjezdem na území tohoto členského státu a studium zahájil krátce po tomto příjezdu. V důsledku toho podle VUS p. N. nemohl splňovat podmínky požadované k tomu, aby byl považován za pracovníka.
- 21 Dne 31. srpna 2011 předkládající soud zkontaktoval VUS a požádal jej, aby uvedlo, zda se na p. N. vztahuje pojem „pracovník“ ve smyslu unijního práva. Tento soud zároveň VUS vyzval k tomu, aby se obrátilo na regionální veřejnou správu k upřesnění týchž okolností. VUS uvedlo, že podle něj neexistuje žádný důvod k tomu, aby bylo předchozí rozhodnutí regionální veřejné správy týkající se základu pobytu p. N. zpochybněno.
- 22 Předkládající soud se domnívá, že čl. 7 odst. 1 písm. c) a čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38 musejí být vykládány v tom smyslu, že osoba považovaná za studenta nárok na stipendium nemá, třebaže může být rovněž kvalifikována jako „pracovník“. Příkládá význam skutečnosti, že čl. 7 odst. 1 písm. c) této směrnice definuje studenta jako osobu zapsanou u soukromého či veřejného subjektu „z prvotního důvodu studia“.
- 23 Za těchto okolností se Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtte rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je třeba čl. 7 odst. 1 písm. c) směrnice 2004/38 [...] ve vzájemném spojení s čl. 24 odst. 2 uvedené směrnice vykládat v tom smyslu, že jestliže členský stát posuzuje, zda je třeba určitou osobu považovat za pracovníka majícího nárok na vyživovací podporu při studiu, tento stát (hostitelský členský stát) může přihlídnout k okolnosti, že tato osoba vstoupila na jeho území z prvotního důvodu vzdělávání, v důsledku čehož hostitelský členský stát není povinen této osobě vyplatit podporu s odkazem na výše uvedený čl. 24 odst. 2?“

K předběžné otázce

- 24 Podstatou předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 7 odst. 1 písm. c) a čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38 musejí být vykládány v tom smyslu, že lze občanu Unie, který v hostitelském členském státě studuje a zároveň v něm vykonává zaměstnání, odmítnout poskytnout vyživovací podporu při studiu přiznanou státním příslušníkům tohoto členského státu, jelikož na území uvedeného státu vstoupil z prvotního důvodu vzdělávání.

- 25 Úvodem je třeba uvést, že čl. 20 odst. 1 SFEU přiznává status občana Unie každé osobě, která má státní příslušnost členského státu.
- 26 Tento status mají v rozsahu, v němž jsou státními příslušníky některého členského státu, jak studenti, kteří pocházejí z jiných členských států, než je hostitelský členský stát, a v naposled uvedeném členském státě studují, tak státní příslušníci členských států, kteří mají postavení „pracovníka“ ve smyslu článku 45 SFEU.
- 27 Soudní dvůr několikrát rozhodl, že status občana Unie je předurčen být základním statutem státních příslušníků členských států, aby těm státním příslušníkům, kteří se nacházejí ve stejné situaci, bylo umožněno požívat v rámci věcné působnosti Smlouvy o FEU stejného právního zacházení bez ohledu na jejich státní příslušnost, aniž by byly dotčeny výjimky, které jsou v tomto ohledu výslovně stanoveny (rozsudky ze dne 20. září 2001, Grzelczyk, C-184/99, Recueil, s. I-6193, bod 31, a ze dne 11. července 2002, D’Hoop, C-224/98, Recueil, s. I-6191, bod 28).
- 28 Všichni občané Unie se tedy mohou dovolávat zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti uvedeného v článku 18 SFEU, upřesněného v jiných ustanoveních Smlouvy a v článku 24 směrnice 2004/38, ve všech situacích spadajících do oblasti věcné působnosti unijního práva. Tyto situace zahrnují mimo jiné výkon základních svobod zaručených zejména článkem 45 SFEU a základních svobod spadajících pod výkon svobody pohybu a pobytu na území členských států přiznané článkem 21 SFEU (viz zejména rozsudek ze dne 12. května 1998, Martínez Sala, C-85/96, Recueil, s. I-2691, bod 63; výše uvedený rozsudek Grzelczyk, body 32 a 33; rozsudky ze dne 15. března 2005, Bidar, C-209/03, Sb. rozh. s. I-2119, body 32 a 33; jakož i ze dne 4. října 2012, Komise v. Rakousko, C-75/11, bod 39).
- 29 Žádné ustanovení Smlouvy neumožňuje mít za to, že pokud se studenti, kteří jsou občany Unie, přemístí do jiného členského státu, aby tam studovali, jsou zbaveni práv přiznaných Smlouvou občanům Unie, včetně práv přiznaných těmto občanům, vykonávají-li zaměstnání v hostitelském členském státě (v tomto smyslu viz výše uvedené rozsudky Grzelczyk, bod 35 a Bidar, bod 34).
- 30 Z toho vyplývá, že občan Unie, který studuje v hostitelském členském státě nebo který v tomto státě vykonává zaměstnání a má postavení „pracovníka“ ve smyslu článku 45 SFEU, se může dovolávat práva, zakotveného články 18 SFEU, 21 SFEU nebo 45 SFEU, volně se pohybovat a pobývat na území hostitelského členského státu, aniž je přímo či nepřímo diskriminován na základě své státní příslušnosti.
- 31 Jak dánská vláda, tak norská vláda však tvrdí, že ustanovení čl. 7 odst. 1 písm. c) ve spojení s ustanovením čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38 musejí být vykládána v tom smyslu, že občan Unie, který v hostitelském členském státě pouze studuje a na území tohoto členského státu vstoupil za tímto účelem, lze odmítnout přiznat vyživovací podporu při studiu během prvních pěti let jeho pobytu, i když souběžně se studiem vykonává zaměstnání na částečný pracovní úvazek.
- 32 V tomto ohledu je třeba připomenout, že čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38 stanoví, že členský stát není povinen přiznat před nabytím práva trvalého pobytu vyživovací podporu při studiu, včetně odborné přípravy, již se rozumí stipendia nebo půjčky na studium osobám jiným než zaměstnaným osobám, osobám samostatně výdělečně činným, osobám ponechávajícím si takové postavení a jejich rodinným příslušníkům.
- 33 Druhý odstavec tohoto článku 24 je jakožto výjimka ze zásady rovného zacházení stanovené v článku 18 SFEU – přitom čl. 24 odst. 1 směrnice 2004/38 je jen zvláštním vyjádřením této zásady – třeba vykládat podle judikatury Soudního dvora striktně a v souladu s ustanoveními Smlouvy, včetně ustanovení týkajících se občanství Unie a volného pohybu pracovníků (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 4. června 2009, Vatsouras a Koupatantze, C-22/08 a C-23/08, Sb. rozh. s. I-4585, bod 44, jakož i výše uvedený rozsudek Komise v. Rakousko, body 54 a 56).

- 34 Podpora, o kterou p. N. požádal, představuje podle informací, kterými Soudní dvůr disponuje, vyživovací podporu ve formě stipendia. Tato podpora tedy může spadat pod výjimku ze zásady rovného zacházení stanovenou v čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38.
- 35 Jak však velmi jasně vyplývá ze znění posledně uvedeného ustanovení, takovou výjimku nelze namítat vůči osobám, které nabyly práva trvalého pobytu ani vůči „zaměstnaným osobám, osobám samostatně výdělečně činným, osobám ponechávajícím si takové postavení a jejich rodinným příslušníkům“.
- 36 Ačkoli je pravda, že čl. 7 odst. 1 písm. c) směrnice 2004/38 stanoví, že občan Unie má právo pobytu na území jiného členského státu po dobu delší než tři měsíce, pokud je zapsán u „soukromého či veřejného subjektu“ ve smyslu tohoto ustanovení „z prvotního důvodu studia“, z tohoto posledně uvedeného upřesnění však nevyplývá, že občan Unie, který tyto podmínky splňuje, je v důsledku toho automaticky zbaven postavení „pracovníka“ ve smyslu článku 45 SFEU.
- 37 Z předkládacího rozhodnutí, jakož i z vyjádření předložených Soudnímu dvoru vyplývá, že p. N. vykonával zaměstnání na plný pracovní úvazek již od svého příjezdu na území hostitelského členského státu a že po zahájení studia vykonával zaměstnání na částečný pracovní úvazek.
- 38 Ze spisu rovněž vyplývá, že mu bylo poskytnutí vyživovací podpory při studiu odmítnuto z důvodu, že na území tohoto členského státu vstoupil z prvotního důvodu vzdělávání, jelikož cíl jeho pobytu v Dánsku jej tedy podle příslušných vnitrostátních orgánů mohl zbavit postavení „pracovníka“ ve smyslu článku 45 SFEU.
- 39 Je však třeba připomenout, že podle ustálené judikatury má pojem „pracovník“ ve smyslu článku 45 SFEU autonomní dosah, který je vlastní unijnímu právu, a nelze jej vykládat restriktivně (v tomto smyslu viz zejména rozsudky ze dne 3. července 1986, *Lawrie-Blum*, 66/85, Recueil, s. 2121, bod 16; ze dne 21. června 1988, *Brown*, 197/86, Recueil, s. 3205, bod 21; ze dne 26. února 1992, *Bernini*, C-3/90, Recueil, s. I-1071, bod 14, a ze dne 6. listopadu 2003, *Ninni-Orasche*, C-413/01, Recueil, s. I-13187, bod 23).
- 40 Kromě toho tento pojem musí být vymezen podle objektivních kritérií, která charakterizují pracovní poměr se zohledněním práv a povinností dotčených osob. Pracovní poměr je charakterizován okolností, že určitá osoba vykonává po určitou dobu ve prospěch jiné osoby a pod jejím vedením činnosti, za které protihodnotou pobírá odměnu (viz výše uvedené rozsudky *Lawrie-Blum*, bod 17; *Ninni-Orasche*, bod 24, jakož i *Vatsouras et Koupatantze*, bod 26).
- 41 Omezená výše této odměny, původ prostředků pro tuto odměnu, více či méně vysoká produktivita dotyčné osoby či skutečnost, že odpracuje jen omezený počet hodin týdně, nevylučují, aby byla dotčená osoba uznána jako „pracovník“ ve smyslu článku 45 SFEU (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek *Lawrie-Blum*, bod 21; rozsudek ze dne 31. května 1989, *Bettray*, 344/87, Recueil, s. 1621, bod 15, a výše uvedený rozsudek *Bernini*, bod 16).
- 42 K tomu, aby určitá osoba byla kvalifikována jako „pracovník“, však musí vykonávat skutečnou a efektivní činnost, s výjimkou těch činností, které jsou natolik omezené, že jsou čistě okrajové a vedlejší (viz zejména rozsudek ze dne 23. března 1982, *Levin*, 53/81, Recueil, s. 1035, bod 17, jakož i výše uvedený rozsudek *Vatsouras et Koupatantze*, bod 26 a citovaná judikatura).
- 43 V rámci ověření této podmínky musí předkládající soud vycházet z objektivních kritérií a posuzovat globálně všechny okolnosti věci týkající se jak povahy dotčených činností, tak předmětného pracovního poměru (výše uvedený rozsudek *Ninni-Orasche*, bod 27).
- 44 Analýza všech skutečností, které charakterizují pracovní poměr pro účely posouzení, zda zaměstnání vykonávané p. N. před a po zahájení jeho studia mělo skutečnou a efektivní povahu, a tudíž zda měl postavení pracovníka, tedy spadá do pravomoci předkládajícího soudu. Pouze předkládající soud totiž

přímo zná skutkové okolnosti v původním řízení a skutečnosti charakterizující pracovní poměry žalobce v původním řízení, a v důsledku toho má nejlepší předpoklady k provedení nezbytných ověření.

- 45 Vzhledem k tomu, že předkládací rozhodnutí neobsahuje žádnou informaci, která by mohla vyvolat pochybnosti týkající se toho, zda pracovní poměry mezi p. N. a jeho zaměstnavateli vykazovaly charakteristické rysy pracovního poměru uvedené v bodě 40 tohoto rozsudku, přísluší zejména předkládajícímu soudu, aby ověřil, zda činnosti žalobce v původním řízení vykonávané v rámci zaměstnání nejsou natolik omezené, že by je bylo možné považovat za činnosti čistě okrajové a vedlejší.
- 46 Pokud jde o argument dánské a norské vlády, podle něhož prvotní důvod žalobce v původním řízení, když vstoupil na dánské území, a sice studium, jej zbavuje postavení „pracovníka“ ve smyslu článku 45 SFEU, stačí připomenout, že k posouzení, zda zaměstnání může přiznat postavení pracovníka ve smyslu tohoto ustanovení, postrádají skutečnosti týkající se chování dotyčné osoby před a po období zaměstnání relevanci pro účely prokázání postavení pracovníka ve smyslu tohoto ustanovení. Takové skutečnosti totiž s objektivními kritérii uvedenými v judikatuře připomenuté v bodě 40 tohoto rozsudku nemají žádnou souvislost (výše uvedený rozsudek Ninni-Orasche, bod 28).
- 47 V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že definice pojmu „pracovník“ ve smyslu článku 45 SFEU vyjadřuje požadavek, inherentní samotné zásadě volného pohybu pracovníků, že výhody, které unijní právo přiznává na základě této svobody, mohou uplatnit pouze osoby, které zaměstnání skutečně vykonávají nebo chtějí vážně vykonávat. Neznamená však, že by využití této svobody mohlo podléhat cílům sledovaným státním příslušníkem členského státu, když žádá o vstup a pobyt na území hostitelského členského státu, pokud v posledně uvedeném státě vykonává nebo chce vykonávat skutečnou a efektivní činnost. Jakmile je tato podmínka splněna, úmysly, které mohly pracovníka vést k tomu, aby v dotyčném členském státě hledal práci, jsou bezvýznamné a nesmějí být zohledněny (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek Levin, body 21 a 22, jakož i rozsudek ze dne 23. září 2003, Akrich, C-109/01, Recueil, s. I-9607, bod 55).
- 48 V případě, že by předkládající soud rozhodl, že p. N. musí být považován za „pracovníka“ ve smyslu článku 45 SFEU, je nutno konstatovat, že skutečnost, že je tomuto občanovi Unie odepřena vyživovací podpora při studiu, porušuje právo na rovné zacházení, které se na tohoto občana z důvodu jeho postavení pracovníka vztahuje.
- 49 Občan Unie, který využil volného pohybu pracovníků zajištěného článkem 45 SFEU, totiž v hostitelském členském státě v souladu s čl. 7 odst. 2 nařízení č. 1612/68 požívá stejné sociální výhody jako tuzemští pracovníci.
- 50 Soudní dvůr přitom již rozhodl, že vyživovací podpora při studiu představuje sociální výhodu ve smyslu čl. 7 odst. 2 nařízení č. 1612/68 (viz rozsudky ze dne 21. června 1988, Lair, 39/86, Recueil, s. 3161, body 23 a 24, jakož i výše uvedený rozsudek Bernini, bod 23).
- 51 S ohledem na předcházející je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že čl. 7 odst. 1 písm. c) a čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38 musejí být vykládány v tom smyslu, že občanovi Unie, který studuje v hostitelském členském státě a zároveň v něm vykonává skutečné a efektivní zaměstnání, které mu může přiznat postavení „pracovníka“ ve smyslu článku 45 SFEU, nelze odepřít vyživovací podporu při studiu přiznanou státním příslušníkům tohoto členského státu. Přísluší předkládajícímu soudu, aby provedl skutková ověření nezbytná k posouzení, zda jsou činnosti žalobce v původním řízení vykonávané v rámci zaměstnání dostatečné k tomu, aby mu toto postavení přiznávaly. Okolnost, že dotyčná osoba na území hostitelského členského státu vstoupila s prvotním úmyslem studia, není relevantní pro určení, zda má postavení „pracovníka“ ve smyslu článku 45 SFEU, a tudíž zda má nárok na tuto podporu za stejných podmínek jako státní příslušník hostitelského členského státu v souladu s čl. 7 odst. 2 nařízení č. 1612/68.

K nákladům řízení

- 52 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

Článek 7 odst. 1 písm. c) a čl. 24 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS, musejí být vykládány v tom smyslu, že občanovi Unie, který studuje v hostitelském členském státě a zároveň v něm vykonává skutečné a efektivní zaměstnání, které mu může přiznat postavení „pracovníka“ ve smyslu článku 45 SFEU, nelze odeprít vyživovací podporu při studiu přiznanou státním příslušníkům tohoto členského státu. Přísluší předkládajícímu soudu, aby provedl skutková ověření nezbytná k posouzení, zda jsou činnosti žalobce v původním řízení vykonávané v rámci zaměstnání dostatečné k tomu, aby mu toto postavení přiznávaly. Okolnost, že dotyčná osoba na území hostitelského členského státu vstoupila s prvotním úmyslem studia, není relevantní pro určení, zda má postavení „pracovníka“ ve smyslu článku 45 SFEU, a tudíž zda má nárok na tuto podporu za stejných podmínek jako státní příslušník hostitelského členského státu v souladu s čl. 7 odst. 2 nařízení Rady (EHS) č. 1612/68 ze dne 15. října 1968 o volném pohybu pracovníků uvnitř Společenství.

Podpisy.